

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13803/2022
06.07.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., против тужених ББ из ... и „Chigo Land&Outlet Store“ доо Нови Сад-у ликвидацији, које заступа пуномоћник Драган Миљеновић, адвокат из ..., ради утврђења брачне сутековине, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1556/21 од 06.10.2021. године, у седници већа одржаној 06.07.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1556/21 од 06.10.2021. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно одлучивање о жалбама парничних странака.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 847/2019 од 05.03.2021. године ставом првим изреке примарни тужбени захтев је делимично усвојен и утврђено, ставом другим изреке, да је тужиља АА из ... сувласник у 1/5 дела некретнине уписане у лист непокретности бр. .. КО Нови Сад 1 под парц. бр. .. ближе описаној у изреци пресуде, што је тужени ББ дужан признати и трпети да се тужиља са овим својим правом упише у евиденцији непокретности за КО Нови Сад 1 на основу ове пресуде, а одбијен је део примарног тужбеног захтева тужиље преко утврђеног сувласничког удела од 1/5 до траженог од 3/10 на описаним некретнинама. Ставом трећим изреке утврђено је да је тужиља сувласник у 3/20 дела некретнине уписане у лист непокретности број .. КО ... под парц.бр. .. ближе описаној у изреци пресуде, што су тужени ББ из ... и тужени „Chigo Land&Outlet Store“ доо Нови Сад у ликвидацији дужни признати и трпети да се тужиља са овим својим правом упише у евиденцији непокретности за КО ..., на основу ове пресуде, а одбијен је део примарног тужбеног захтева тужиље преко утврђеног сувласничког удела од 3/20 до траженог од 1/2 на описаним некретнинама. Ставом четвртим изреке обавезани су тужени да тужиљи на име накнаде трошкова поступка солидарно исплате износ од 764.375,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1556/21 од 06.10.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је одбијена, жалба тужених усвојена и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 847/19 од 05.03.2021. године преиначена у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев у делу којим је тражено да суд утврди да је тужиља АА из ... сувласник у 1/5 дела некретнина уписаних у листу непокретности бр.

.. КО Нови Сад, као и сувласник у 3/20 дела некретнине уписаних у листу непокретности број .. КО ..., ближе описаних у изреци пресуде, што би тужени ББ из ... и тужени „Chigo Land&Outlet Store“ у ликвидацији Нови Сад, били дужни признати и трпети да се тужила са овим својим правом упише у евиденцији непокретности за КО ... на основу ове пресуде, док је у побијаном одбијајућем делу наведена пресуда потврђена. Ставом другим изреке враћен је спис предмета П 847/19 Вишем суду у Новом Саду ради доношења одлуке о евентуалном тужбеном захтеву и трошковима поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је ревизију изјавила лично, јер је адвокат.

Тужени су поднели одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је утврдио да је ревизија основана. У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и тужени ББ су бивши супружници, који су били у браку почев од ...1995. године до ...2012. године, када је њихов брак разведен, а у браку су добили једно заједничко дете, ћерку рођену дана ...1995. године. Тужени је пре брака са тужиљом, у периоду од 1969. до 1984. године био у браку са ВВ, са којом има два сина.

У листу непокретности број .. КО Нови Сад I и у листу непокретности број .. КО Нови Сад I уписане су некретнине на којима тужила тражи право својине у одређеном уделу, с тим што је утврђено да је непокретност у улици ... број .. посебна имовина туженог ББ, а непокретност у улици ... број .. уписаној у лист непокретности број .. КО ... представља власништво друготуженог. Од заснивања ванбрачне, а касније и брачне заједнице, тужила и првотужени су живели у стану тужиље у улици ... у Новом Саду, у току брака тужила је стекла стан у улици ... површине 38м², а затим је 2006. године продала наведена два стана и купила стан у ... улици површине 69м², за 59.000 евра, у коме су парничне странке наставиле да живе. Парничне странке су 2005. године закључиле и овериле уговор којим је констатовано да је тужила својим радом у току брака стекла у власништво једнособан стан у улици ... број .. у Новом Саду, па је првотужени признао да овај стан представља имовину тужиље.

У поступку је утврђен начин стицања новчаних средстава и пословања првотуженог оснивањем предузећа у Новом Саду и стицање новчаних средстава тужиље зарадом у ... банци, а затим адвокатуром, све ближе наведено у образложењу побијане пресуде. Посебна имовина првотуженог у улици ... број .. је за време трајања брака између парничних странака увећана на име адаптације и доградње у данашњој тржишној цени од 60%, а некретнина која се налази у ... је увећана на име улагања у данашњој тржишној цени од 80%. Тужила новчана средстава која је остваривала својим радом није улагала у куповину, изградњу и адаптацију некретнина који су предмет тужбеног захтева. Финансијска средства је уложио у највећем делу тужени, а највећи део материјала који је купљен за радове на некретнинама је купљен преко рачуна његове фирме. Међутим, током трајања заједнице живота тужиље и првотуженог, тужила је у потпуности бринула о домаћинству, набављала храну, кувала, бринула о чистоћи, те сама водила бригу о заједничкој ћерки парничних странака, њеном здрављу, школовању и ваннаставним активностима. Тужени није учествовао у кућним пословима нити је водио бригу о домаћинству, а није имао ни веће обавезе око подизања њихове заједничке ћерке, јер је о свему водила бригу

тужиља, у чему су јој помагали њена мајка и брат. Финансирање свакодневних потреба и издатака домаћинства тужиља је делимично сносила од својих прихода, а од туженог је у просеку једном недељно добијала новац колико је она тражила или колико је он могао да јој да. Парничне странке нису имале увида нити сазнања о висини зарада другог супружника.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је утврдио да је тужиља сувласник са 1/5 делова некретнина у улици ... број .. и са 3/20 делова некретнина у улици ... број .. у ..., док је за веће тражење од досуђеног одбио тужбени захтев. Доносећи овакву одлуку првостепени суд је применио одредбе члана 168 и члана 170. став 1. и став 2. Породичног закона, као и одредбу члана 231. Закона о парничном поступку, па с обзиром да су некретнине у ... број .. посебна имовина првотуженог и да су током трајања заједничког живота парничних странака увећане по својој вредности у знатној мери, кроз улагања која у данашњој тржишној вредности некретнина учествују у сразмери од 60%, првостепени суд сматра да тужиља као други супружник има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу у увећању. Што се тиче некретнина у ..., првостепени суд сматра да се фактички ради о имовини првотуженог, која се и даље води у јавним књигама као имовина друготуженог, да ова непокретност улази у режим заједничке имовине због тога што је стечена и продајом локала у Београду, и то накнадном доплатом купопродајне цене из заједничких средстава тужиље и првотуженог и улагања у тај локал, када је знатно увећана корисна површина локала и његова вредност, како је то ближе описано у образложењу првостепене пресуде, па је првостепени суд закључио да је допринос тужиље у стицању и обиму улагања увећања вредности у висини од 3/20. Чињеница је да тужиља није уложила никаква новчана средства у адаптацију и реконструкцију куће и помоћних објеката у ..., нити у изградњи новог објекта на суседној парцели, као ни у адаптацију некретнина у ..., али је становиште првостепеног суда да допринос тужиље увећању наведене посебне имовине првотуженог постоји и да је исти од посредног карактера, који се огледа у томе што се тужиља старала о заједничком домаћинству и малолетној ћерки парничних странака, чиме је омогућила туженом да се посвети свом послу, развијању и унапређењу пословања и на тај начин њему олакшала стицање прихода који ће он касније уложити у наведене непокретности. Поред тога, тужиља је зараду коју је остваривала у ... банци, а затим и као адвокат, улагала у одржавање домаћинства и бригу и школовање њихове заједничке ћерке.

Другостепени суд је, у седници већа, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиље одбио, при чему није прихватио оцену доказа и закључак првостепеног суда. Према становишту другостепеног суда, допринос тужиље у увећању имовине туженог током трајања заједнице живота се не састоји у материјалним давањима, изузев оних које је вршила ради подмирења потреба заједничког домаћинства, а који су скромни наспрам инвестиционих улагања које је вршио првотужени, па не може бити речи о таквом учешћу тужиље у увећању вредности посебне имовине туженог која је основ за стицање сувласничког удела на имовини. Одредбом члана 170. став 2. Породичног закона треба да се тумачи тако да право на постављање стварноправног захтева не искључује право супружника да постави облигационо правни захтев и потражује исплату сразмерно свом доприносу у увећању вредности посебне имовине другог супружника.

Врховни суд сматра да је другостепени суд другачије оценио исказе сведока и странака у односу на првостепени суд и утврдио другачије чињенично стање, а то, није могао да учини без заказивања расправе пред другостепеним судом.

Одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да другостепени суд одлучује о жалби, по правилу без расправе. Према члану 394. истог

Закона другостепени суд ће пресудом преиначити првостепену пресуду ако је на основу расправе утврдио другачије чињенично стање него што је у првостепеној пресуди, ако је првостепени суд погрешно оценио исправе или посебно изведене доказе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима, ако је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда, ако сматра да је чињенично стање првостепене пресуде исправно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право.

Из наведене законске одредбе произлази да другостепени суд није у могућности да другачије цени доказе изведене пред првостепеним судом ради преиначења првостепене пресуде. Ако не прихвати оцену доказа првостепеног суда и сматра да је због тога чињенично стање погрешно или непотпуно утврђено, другостепени суд је дужан да сам, на одржаној расправи, поново изведе доказе.

У конкретном случају, побијана пресуда другостепеног суда донета је у седници већа, тако што је другостепени суд другачије оценио утврђено чињенично стање сматрајући да тужила није допринела увећању посебне имовине туженог, јер није улагала новчана средства, па тужила нема основ за стицање сувласничког удела на посебној имовини тужиоца.

Основано се у ревизији указује да је облигационоправни захтев, на који се упућује другостепеном пресудом, резервисан само за случај назнатног увећања вредности посебне имовине супружника, док у случају када је то увећање знатно, Породични закон утврђује право на стварноправни удео другог супружника.

Приликом стицања заједничке имовине супружника и одређивања удела супружника у заједничкој имовини, меродавне околности су не само зарада и други приходи сваког супружника, већ и помоћ једног супружника другоме, старање о деци, о вођењу кућних послова, старање и одржавање имовине и сваки други облик рада и сарадње у управљању, у одржавању и повећању заједничке имовине.

У конкретном случају, постоји допринос тужиле увећању вредности посебне имовине првотуженог јер је она допринела увећању те вредности вођењем кућних послова и бригом о домаћинству као и зарадом коју је остваривала у току трајања брачне заједнице, а која је иначе трајала 17 година. Такође, утврђено је да је дошло до знатног увећања вредности посебне имовине првотуженог, због чега тужила има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу, а висину тог доприноса треба да утврди суд, на основу доказа који су изведени у поступку.

Првостепени суд је чињенично стање утврдио на основу непосредно изведених доказа, сматрајући да је тужила доказала свој удео у стицању, односно у знатном увећању вредности посебне имовине првотуженог. Другостепени суд је у седници већа, другачијом оценом доказа утврдио да тужила није допринела знатном увећању посебне имовине првотуженог. Пошто је првостепени суд чињенично стање утврдио на основу непосредно изведених доказа, онда нема услова за преиначење првостепене пресуде у седници већа, другачијом оценом тих истих доказа, већ је другостепени суд био дужан да закаже расправу на којој би, поновним извођењем доказа, пре свега саслушањем парничних странака и евентуално сведока, утврдио битне чињенице за правилно одлучивање о тужбеном захтеву. Другостепени суд није тако поступио, а морао је то да учини имајући у виду чињеницу да је у овом предмету већ једанпут била донета првостепена пресуда коју је апелациони суд укинуо.

Из наведених разлога примена материјалног права није могла бити испитана, па је пресуда другостепеног суда укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, заказати расправу и поново извести доказе из првостепеног поступка, како би

имао могућност да те доказе оцени на другачији начин у односу на првостепени суд, те да правилном применом материјалног права донесе нову и закониту одлуку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић